ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Επειδή λοιπόν ο άνθρωπος πήρε μέρος στη θεϊκή φύση, πρώτα πρώτα μόνος από τα ζώα πίστεψε σε θεούς λόγω της συγγένειάς του με το θεό, και προσπαθούσε να κάνει και βωμούς και αγάλματα θεών· έπειτα γρήγορα άρθρωσε με την τέχνη φθόγγους και λέξεις και βρήκε κατοικίες και ρούχα και υποδήματα και στρωσίδια και τις τροφές από τη γη· Έτσι λοιπόν εφοδιασμένοι οι άνθρωποι στην αρχή κατοικούσαν διασκορπισμένοι, πόλεις όμως δεν υπήρχαν· αφανίζονταν λοιπόν από τα θηρία γιατί από κάθε άποψη ήταν πιο αδύναμοι απ' αυτά, και οι τεχνικές γνώσεις ήταν σημαντική βοηθός για την τροφή τους, αλλά ανεπαρκής για τον πόλεμο με τα θηρία -γιατί δεν είχαν ακόμη την πολιτική τέχνη μέρος της οποίας είναι η πολεμική -επιδίωκαν λοιπόν να συγκεντρώνονται και να σώζονται χτίζοντας πόλεις· όσες φορές λοιπόν συγκεντρώνονταν, αδικούσαν ο ένας τον άλλο, επειδή δεν είχαν την πολιτική τέχνη, και έτσι πάλι διασκορπίζονταν και καταστρέφονταν.

Β.1. Ο Πρωταγόρας, συνεχίζοντας τη διήγησή του για το μύθο της δημιουργίας του ανθρώπου, αναφέρεται στην ερμηνεία της προέλευσης της ικανότητας του ανθρώπου για πολιτική οργάνωση. Επίσης αναφέρονται τα πρώτα σημάδια της ανθρώπινης εξέλιξης που είναι ο έναρθρος λόγος και οι διάφοροι τρόποι επιβίωσης (τροφή, ενδυμασία, κατοικία)._Η πρώτη και άμεση συνέπεια του δώρου της φωτιάς, και κατ' επέκταση και το πρώτο στάδιο του ανθρώπινου πολιτισμού, σύμφωνα με τον Πρωταγόρα, είναι η εμφάνιση της θρησκείας. Παίρνοντας ο άνθρωπος μέρος στο θεϊκό κλήρο συγγένεψε πνευματικά, μόνος από όλα τα ζώα, με τους θεούς, τους λάτρεψε φτιάχνοντας βωμούς και αγάλματα, θεμελιώνοντας έτσι και τη θρησκεία του
Δεύτερη στάδιο της ανθρώπινης πολιτισμικής εξέλιξης είναι η καθιέρωση της γλώσσας ως μέσο επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, γεγονός που αποτελεί και ένα από τα σημαντικότερα βήματα της ανθρώπινης προόδου και του πολιτισμού(«ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ»):. Χάρη σ' αυτή δημιουργήθηκαν κοινωνίες, οργάνωση, γνώση, ανάπτυξη. Ουσιαστικά η γλώσσα προέκυψε από την ανάγκη του ανθρώπου για επικοινωνία και κοινωνική ζωή.
Τέλος, τρίτο στάδιο-συνέπεια της προσφοράς του Προμηθέα στους ανθρώπους- είναι η κάλυψη των βιοτικών του αναγκών:_η δημιουργία κατοικίας με κατάλληλο εξοπλισμό για μια άνετη διαβίωση, η υπόδηση, η ενδυμασία και η καλλιέργεια της γης για την εξασφάλιση των ειδών διατροφής.

Β.2. Η παρέμβαση του Προμηθέα και τα δώρα του στους ανθρώπους έδωσαν – κατά τον Πρωταγόρα- στον άνθρωπο μερίδιο από την θεική μοίρα . Ως «θεία μοῖρα» (= μερίδιο στη θεϊκή φύση) παρουσιάζονται κυρίως το **πύρ** (= φωτιά) αλλά και η **ἔντεχνος σοφία** (= οι τεχνικές γνώσεις), που έδωσαν στον άνθρωπο τη δυνατότητα να δημιουργήσει τον τεχνικό

πολιτισμό, να βρεθεί σε ανώτερη θέση από τα άλλα έμβια όντα και να μεταβάλλει την όψη της φύσης σαν «δημιουργός – θεός». Η φωτιά αποτελεί το θεϊκό μερίδιο, που είχαν την τύχη να λάβουν οι άνθρωποι, χάρη στην παρέμβαση του Προμηθέα. Είναι θεϊκό γιατί το κατείχαν ως τότε μόνο οι θεοί, είναι θεϊκό γιατί οι άνθρωποι το απέκτησαν με θεϊκή παρέμβαση του Προμηθέα. Είναι επίσης θεϊκό γιατί, επιτρέποντας στον άνθρωπο να αναπτύξει πολιτισμό, του επέτρεψε κατά συνέπεια να αναγνωρίσει την ύπαρξη *των* θεών.

Β.3. Βλ. σχολικό βιβλίο σελ. 56 : « Μέσα στο έργο.....στο σημείο αυτό.»

Β.4.
σχέση : μετέσχε
κατοικία: ᾤκουν
διασκέδαση: σκεδαννύμενοι
εκπομπή: πέμπει
δεισιδαιμονία: δείσας

Πλουτάρχου Αλκιβιάδης 35

Μετάφραση

Δεν είναι λοιπόν φανερός ποια πεποίθηση είχε εκείνος ο ίδιος ια την τυραννία. Οι πιο ισχυροί όμως από τους πολίτες, επειδή φοβήθηκαν επεδίωξαν με ζήλο ο ίδιος να αποπλεύσει όσο το δυνατό γραγορότερα, αφού αποφάσισαν και για τα άλλα και για συγκυβερνήτες τους οποίους εκείνος θέλησε. Αφού απέπλευσε με εκατό πλοία και επιτέθηκε στην Άνδρο, νίκησε με μάχη ατούς και τους Λακεδαιμονίους που βρίσκονταν εκεί, όμως δεν κυρίευσε την πολη αλλά αυτό υπήρξε για πρώτη φορά μια από τις κοινές κατηγορίες (που διατύπωσαν) οι εχθροί εναντίον του. Φαίνεται όμως ότι περισσότερο από κάθε άλλον από την δόξα αυτού καθαιρέθηκε ο Αλκιβιάδης.

Γ.2.
εἶχε → ἔσχε
ἐστὶν → ἐσόμενος
τῶν πολιτῶν → τοῦ πολίτου
φοβηθέντες → φοβηθεῖσι
ἐκπλεῦσαι → ἐξέπλεον
ταχίστην → ταχὺς
οὓς → ἃς
τοῦτο → ταύτης
ἐγκλημάτων → ἐγκλήμασι
καταλυθῆναι → καταλύειν

Γ.3.α.
τῶν πολιτῶν: γενική διαρετική από το «δυνατώτατοι»
ἐκπλεῦσαι: αντικείμενο στο ρήμα «ἐσπούδασαν», τελικό απαρέμφατο (ετεροπροσωπία)

προσβαλών: χρονική μετοχή, συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο «ουτος» του ρήματος «ἐκράτησεν», ως μετοχή αορίστου δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν
Λακεδαιμονίων: αντικείμενο σε γενική στο ρήμα «ἐκράτησεν»
πρῶτον: αιριτιακή του χρόνου στο ρήμα «ὑπῆρξε»
κατ' αὐτοῦ: εμπρόθετος εχθρικής διάθεσης στο «ὑπῆρξε»
Ἀλκιβιάδης: υποκείμενο του ρήματος «ἔοικε» και του απαρεμφάτου «καταλυθῆναι» (ταυτοπροσωπία)

Γ.3.β.
οὓς ἐκίνους ἠθέλησεν: δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική στο «συνάρχοντας»
ὅσοι παρῆσαν: δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική στο «Λακεδαιμονίων»
οὐχ εἷλε δὲ τὴν πόλιν: κύρια πρόταση κρίσεως αποφατική